

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33529
Nom	Antropologia dels grups ètnics i culturals
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau de Treball Social	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau de Treball Social	28 - Antropologia dels Grups Ètnics i Culturals	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
OJEDA MATA, MARIA TERESA	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

L'assignatura s'enquadra en l'itinerari "Interculturalitat, cooperació i exclusió social". El seu objectiu és aprofundir en el coneixement i interpretació antropològica de la construcció de grups ètnics i culturals i la relació entre grups diversos en les dimensions social, política i cultural, amb particular incidència al cas de l'Estat Espanyol. El plantejament no és tant de descriure les característiques de diversos grups, sinó d'estudiar la seva configuració en determinats contextos sociopolítics i culturals, tenint en compte sobretot aquells casos en què s'ha desenvolupat una intervenció social tant pel que fa les relacions entre diversos grups com per tot allò que fa referència a la seva situació social i econòmica.

El nucli fonamental de l'assignatura el constitueixen, doncs, la diversitat cultural i les relacions interètniques que poden comportar dinàmiques i processos d'exclusió però també d'acomodació a partir del contacte intercultural. Per tal de comprendre aquests processos i dinàmiques i fer-hi possible la intervenció s'introdueixen algunes claus conceptuals i es presenten diversos estudis i dades que permeten una aproximació a alguns casos d'Espanya però també –i en aquest cas s'entronca amb la línia de la Cooperació internacional- d'Àfrica i Amèrica Llatina. En aquest sentit, s'ofereix un tema en el que es

defineixen els principals conceptes clau per a entrar, després, en diversos casos concrets de minories i majories ètniques. Primer, es prestarà atenció a les dinàmiques de contacte interètnic derivades dels processos migratoris, en els darrers anys, però també considerant la situació dels espanyols en altres països, com a minoria. S'explicarà breument, també, el desenvolupament del caràcter transnacional de les migracions i les seves conseqüències. Per altra banda, s'atendrà a l'exemple dels gitanos, primer grup ètnic objecte d'intervenció social i estudi antropològic a Espanya des del darrer quart del segle XX. Finalment, els darrers temes es destinaran a alguns casos a Amèrica Llatina i Àfrica que permeten il·lustrar processos i dinàmiques particulars que comporten moviments socials o una lectura de les relacions interètniques que les identifica essencialment amb la violència i el conflicte.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És recomanable haver superat l'assignatura troncal Antropologia Social, de segon curs de Grau.

COMPETÈNCIES

1311 - Grau de Treball Social

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacitat per a ajudar les persones perquè siguen capaces de manifestar les necessitats, punts de vista i circumstàncies.
- Capacitat per a actuar en la resolució de les situacions de risc amb les persones, així com per a les pròpies i les dels col·legues de la professió.
- Capacitat per a administrar i ser responsable, amb supervisió i suport, de la pròpia pràctica dins de l'organització.
- Capacitat per a preparar i participar en les reunions de presa de decisions a fi de defensar millor els interessos de les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats.
- Capacitat per a potenciar les persones, famílies, grups i comunitats a fi que siguen capaços de resoldre les situacions en què es troben.

- Capacitat per a administrar i ser responsable del seu propi treball assignant prioritats, complint les obligacions professionals i avaluant l'eficàcia del programa de treball.
- Capacitat per a gestionar, presentar i compartir històries i informes socials mantenint-los complets, fidels, accessibles i actualitzats com a ajuda en la presa de decisions i valoracions professionals.
- Capacitat per a treballar de manera eficaç dins dels sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals amb el propòsit de col·laborar en l'establiment de les finalitats, objectius i temps de durada dels mateixos contribuint igualment a abordar de manera constructiva els possibles desacords existents.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

R.A-1. Coneix i comprèn les idees principals i conceptes bàsics de textos sobre etnicitat, de caràcter socioantropològic, i pot establir relacions entre aquests i, en general, un principi de mapa conceptual.

R.A-2. És capaç d'obtenir informació sobre grups ètnics i processos de contacte interètnic, de fonts secundàries de tipus bibliogràfic i, eventualment estadístic, així com de pàgines web, amb especial incidència en aquells grups amb major presència com a minories ètniques en la societat espanyola i valenciana.

R.A-3. Coneix el rol de distints agents en el procés de construcció i reproducció d'identitats ètniques i minories i majories ètniques, amb especial incidència en els sectors de serveis públics i associatius.

R.A-4. Comprèn el paper del bagatge cultural dels membres de distints grups ètnics, en la seua inserció social, siga en situació d'integració o d'exclusió.

R.A-5. Té capacitat de reflexió crítica sobre la realitat social i, en particular, sobre la construcció i reproducció social de prejudicis ètnics i les formes de racisme i xenofòbia en les seues distintes manifestacions.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Etnicitat i relacions interètniques des de l'Antropologia.

1. La identitat i l'alteritat com categories de la pràctica i la representació. 2. El camp de l'etnicitat i el concepte de grup ètnic. Conceptes relacionats. 3. La etnogènesis i els dominis i materials del "treball ètnic". 4. Els nivells d'anàlisi macro, meso i micro en l'etnicitat i les relacions interètniques.

2. Ciutadania, minories immigrants i integració.

1. La ciutadania en societats multiculturals i els paradigmes d'integració/exclusió; 2. La inserció d'immigrants i la integració sociocultural a Espanya; 3. Migracions i transnacionalisme.

3. Els gitanos: una minoria oblidada?

1. La construcció històrica dels gitanos com a minoria a Espanya; 2. Inserció dels gitanos i integració sociocultural a Espanya; 3. Apunts comparatius amb altres casos d'Europa.

4. Minories indígenes i indigenisme.

1. Minories ètniques a Amèrica i Àfrica; 2. Construcció nacional, indigenisme i moviments indígenes a Amèrica Llatina; 3. Minories indígenes, desenvolupament i transnacionalisme.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,50	0
Elaboració de treballs en grup	14,00	0
Elaboració de treballs individuals	8,00	0
Estudi i treball autònom	12,00	0
Lectures de material complementari	6,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	9,00	0
Resolució de casos pràctics	4,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Lliçó magistral participativa.

Activitats pràctiques: role-playing, resolució de casos, aplicacions informàtiques, tallers.

Treball col·laboratiu/treball en equip de les i els estudiants.

AVALUACIÓ

Prova escrita de resposta oberta per a comprovar la capacitat d'expressió escrita, l'organització d'idees, la capacitat d'aplicació, l'anàlisi i la creativitat (entre 0.0 i 60.0)

Avaluació contínua del treball realitzat pels i les estudiantes al llarg del curs, sobretot pel que fa a les competències de treball individual i en equip, a la identificació de conceptes i processos clau, així com a la preparació i resolució d'exercicis i problemes (entre 0.0 i 40.0)

L'assistència a la Activitat Formativa Complementària aprovada per la CAT programada per al curs per a l'itinerari/menció Interculturalitat, cooperació i exclusió social, forma part de l'avaluació. És activitat avaluable i es considera una de les activitats formatives de Treball Autònom de l'Estudiant/a.

Per a superar l'assignatura serà imprescindible aprovar tant l'avaluació contínua com la prova d'examen.

No existeixen diferències entre la 1^a i la 2ª convocatòria.

Us recordem que:

El plagi és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagi "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per a aconseguir l'honestat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestat acadèmica i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BARAÑANO, A. y altres (coords) (2007), Diccionario de relaciones interculturales, diversidad y globalización, Madrid; UCM.
- CASHMORE, Ellis (1996), Dictionary of race and ethnic relations, London; Routledge.
- ERIKSEN, Thomas H. (1997), Ethnicity and Nationalism. Anthropological perspectives, London, Pluto Press.

- JENKINS, Richard (1997), Rethinking Ethnicity. Arguments and Explorations, London, Sage.
- MALGESINI, Graciela y Carlos GIMÉNEZ (2000), Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad, Madrid, La Catarata.
- MARTINIELLO, Marco (1995), Lethnicité dans les sciences sociales contemporaines, París, Presses Universitaires de la France (PUF).
- GUIBERNAU, Montserrat (2017). Identidad, Pertenencia, solidaridad y libertad en las sociedades modernas. Madrid. Trotta.
- PUJADAS, Joan J. (1993): Etnicidad. Identidad cultural de los pueblos, Madrid, Eudema.
- RAMÍREZ GOICOECHEA, Eugenia (2007), Etnicidad, identidad, interculturalidad. teorías, conceptos y experiencias, Madrid, Ramón Areces
- ROS, Adela (coord) (2003): Interculturalitat: bases antropològiques, socials i polítiques, Barcelona, Pòrtic.
- ZANFRINI, Laura (2007), La convivencia interétnica, Madrid, Alianza.

Complementàries

- APPADURAI, Arjun (2001), La modernidad desbordada. Dimensiones culturales de la globalización, Buenos Aires; Fondo de Cultura Económica.
- GAMELLA, Julián (2007), La inmigración ignorada: Romá/Gitanos de Europa en España, 1991-2006, Gazeta de Antropología, 23.
- GARCÍA ROCA, Joaquín i Joan LACOMBA (eds) (2008), La inmigración en la sociedad española. Una radiografía multidisciplinar, Barcelona, Bellaterra.
- GIMÉNEZ, Carlos (2003) , ¿Qué es la inmigración?, Barcelona, RBA.
- CABRERO, Ferran (2007): Els pobles indígenes. Barcelona. UOC.
- OROBITANG, Gemma Y CELIGUETA, Gemma (eds.) (2012). Autoctonía, poder local y espacio global frente a la noción de ciudadanía. Barcelona. PUB.
- LAGUNAS, David (2005), Los tres cromosomas. Modernidad, identidad y parentesco entre los gitanos catalanes, Granada, Comares.
- MARTINIELLO, Marco (1998), Salir de los guetos culturales, Barcelona; Bellaterra.
- PIQUERAS, A. (coord) (2005), Mediterrània migrant. Les migracions al País Valencià, Castelló, Publicacions de la UJI.
- PORTES, Alejandro, GUARNIZO, Luis y LANDOLT, Patricia (coords) (2003), La globalización desde abajo: transnacionalismo inmigrante y desarrollo. La experiencia de Estados Unidos y América Latina, México, FLACSO.
- SAN ROMÁN, Teresa (1997): La diferencia inquietante. Viejas y nuevas estrategias culturales de los gitanos, Madrid; Siglo XXI.

- TORRES, F. (2011), La inserción de los inmigrantes. Luces y sombras de un proceso, Madrid, Talasa.
- Reducindo, I., Rivera, L. R., Rivera, J., Olvera, M.A. (2017) Integración de plataforma LMS y algoritmo de código abierto para detección y prevención de plagio en Educación Superior. Revista General de Información y Documentación 27 (2), 299-315. <https://revistas.ucm.es/index.php/RGID/issue/view/3197>
- Sarriá, J. F. y De Francisco, J. C. (2018). Ciberplagio académico: un tema de importancia. Lite ¡A tu alcance!, 68, 4-12. <https://es.calameo.com/read/00557874303bfa3c48182>